

Förgeteg, a télboszorkány

(In: Wonder Tales Around the World.
Fordította: Szirtes-Szabó Kata)

Telente Förgeteg, a télboszorkány kaparintja fagyos karmai közé a messzi észak vidékét. Ilyenkor mindent beborít a hó, s hiába vágtat végig aranszarvú rénszarvas vontatta szánján a Nap az égbolton, sugarai éppen csak megérintik a fagyos földet, felolvasztani nem tudják, így hamar hazatér otthonába. Az emberek a nagy hidegben vacogva bújnak össze rénszarvasbőrrel borított sátraikban a tűz körül, s félnek, mert ha a tűz kialszik, a vékony bőrből készült sátorfalak nem tudják távoltartani a jégszívű Förgeteg boszorkányt.

Ezen a fagyos vidéken állt egy falu, s ott lakott egy szegény özvegyasszony két gyermekével. Férje fókavadász volt, s egy esztendővel azelőtt vízbe fullt, azóta az asszony sokat küszködött, hogy a tűz ki ne aludjon, de a gyerekei soha nem segítettek neki.

Egy napon, amikor már alig látott a fáradtságtól, ledőlt pihenni, s azt mondta a gyermekeinek:

Beteg vagyok, alig tudom felemelni a fejemet. Gondoskodjatok a tűzről, ne hagyjátok kialudni, nehogy Förgeteg, a gonosz boszorkány bejöjjön a sátrunkba.

A lánya azonban csak tovább fésülgette a haját, befonta, majd újra kibontotta szép fekete fonatát.

Nem érek rá, anyám, épp fésülködöm – válaszolta. – Majd később teszek a tűzre.

Fiam – szólt az anya most a fiúhoz –, gyere ki a takaró alól, és viseld gondjait a tűznek!

De a fiú csak még jobban magára húzta a takarót, és azt mondta:

Majd később, anyám. Most túl fáradt vagyok a munkához!

A tűz egyre kisebb lánggal égett, Förgeteg, a boszorkány pedig lépésről lépésre közelebb lopódzott jeges botjára támaszkodva. Hosszú, hófűrtjeit és fehér köntösét szél cibálta, bőrét dér fedte, s ahogy a tűz lassan elhamvadt, széles mosolyra húzta ajkait, s kivillantak jégcsap fogai.

Gyermekeim kérlek, keljetek fel, tegyetek gyorsan a tűzre! – könyörgött az asszony. – Ne hagyjátok, hogy kialudjon, hiszen Förgeteget csak a meleg és a fény tarthatja távol.

Ám a leány egyre csak hosszú haját fésülgette, a fiú pedig orrára húzta a takarót, és behunyta szemét. S ahogy a tűz parázssá hamvadt, az ajtó kitárult, s beviharzott rajta Förgeteg. Hideg szél söpört végig a sátron nyomában, s egy utolsó szikra még kipattant a tűzhelyről, lyukat égetve fehér köpenyébe. A boszorkány dühödten felrikoltott, és jeges karmaival a gyermekek felé kapott. Az asszony akkor összeszedte erejét, s a gyermekei elé vetette magát. Förgeteg varázsbotjával a földre suhintott, és az anya azon nyomban óriási sirállá változott. Fekete végű szárnyait óvón borította gyermekei fölé, de mindhiába, a boszorkány rávetette magát, s a következő pillanatban eltűntek mindketten egy kavargó hó- és jégfelhőben.

A fiú és a leány egyedül találták magukat a sátorban, s dermedten bámulták a tűz kihűlt helyét.

A te hibád! – mondta a leány a testvérének. – Miért is nem fogadtál szót anyáknak!

Nem igaz, te tehetsz róla! – vágott vissza a fiú. – Te meg csak folyton fésülködöl!

Most már semmi haszna ezen vitatkozni – mondta a leány.

Menjünk, és keressük meg anyánkat – bólíntott a fiú, és kimászott a takaró alól.

Melegen felöltöztek, csizmájukra hótalpakat kötöttek, a leány kést csatolt az övére, a fiú pedig magához vette apja íját és nyílveesszőit. Botladozva indultak el a hóban anyjuk után.

Förgeteg palotájába vitte az óriás madarat, ott ismét a földre koppintott botjával, s az visszaváltozott özvegyasszonnyá.

Most pedig varrd meg a lyukat a köpenyemen – parancsolta neki. Az asszony pedig sírva nekilátott, de egyre csak a gyermekein jártak a gondolatai.

„Ki viseli majd gondjukat?” – töprengett, amíg a lyukat foltozgatta a jégtűvel.

Ahogy pedig a két gyermek a hóban gyalogolt, a Nap letekintett rájuk, és megszánta őket. Három sugarából nyílveesszőt készített, azt a fiúnak adta, hogy legyen mivel megvédenie magukat. Megköszönték az ajándékot, s folytatták útjukat a jeges tundrán. Minden hófehér volt körülöttük, csak itt-ott tűnt elő egy kis zuzmó vagy moha a jég alól. Egyszer csak egy rémült rénszarvas borjú vágatott feléjük.

Nézd! – kiáltotta a leány. – Egy farkas kergeti a szarvast, s épp felénk tart!

A fiú előkapta tegezéből az egyik napsugár nyilat, s a farkasra lőtt vele. Bár nem találta el, az állat rémülten menekült a fény elől. A gyermekek odaléptek a remegő szarvasborjúhoz.

Ne félj – mondta a leány. – Mi is olyan árvák vagyunk, mint te. Gyere, tarts velünk!

Útra keltek hát megint, most már hárman, hogy megtalálják az édesanyjukat. Nem kellett sokáig menniük, s hamarosan megpillantották a szarvastehenet, aki boldogan bölgve szaladt a borjához. Hátára vette a két gyermeket s így már gyorsabban közeledtek a boszorkány palotája felé.

Hamarosan egy óriási jéghegyhez értek, s a tiszta jégfalon át beláthattak Förgeteg termeibe, ahol édesanyjuk reszketve foltozta a boszorkány köpenyét. Arcára ráfagytak a könnycseppek, s kékülő ujjai már nehezen tartották a jégből készült tűt. Csakhogy a jéghegyet egy széles szakadék választotta el tőlük, amin sehogy sem kelhettek át. A leány elővette a kését, s gondolkodás nélkül többször lemetszette gyönyörű, hosszú, hollófekete hajfonatát, hogy kötelet készítsen belőle. Hurkot kötött a végére, áthajította a szakadékon, amikor az fennakadt egy sziklán, nekiláttak, hogy átlendüljenek a mélység felett. Észrevette ezt Förgeteg, s szólította nővérét, Sötétséget, hogy vakítsa meg őket. Sötétség leszállt a hegyekből, bevonta őket köpenyével, hogy az orruk hegyéig se láttak. A fiú akkor elővette a második napsugár nyílveesszőt, s fellőtte az égbe. A vessző felébresztette a Nap fivéreit, az Északi fény szivárvány óriásait, s azok szikrázó, lüktető fényükkel árasztották el a sötét éjszakát. Így már átkelhettek a gyerekek a szakadékon.

A túloldalon Förgeteg várta őket. Hóhaját szél tépte, dühödten villogtatta jégcsap fogait. Rikoltva küldte rájuk szélviharát, hogy szétmarja arcukat, de a fiú ekkor elővette a harmadik nyílveesszőt. Olyan erős rohammal támadta őt a szél, hogy alig tudta megtartani az íjat remegő kezében, de összeszedte minden bátorságát, s egyenesen Förgeteg jéghideg szívébe repítette a napsugár vesszőt. A boszorkány dühödten felsikoltott, majd elhallgatott. A hópelyhek esőcseppekké váltak, a hó a gyerekek körül olvadásnak indult, s a jéghegy elenyészett. A fekete földből zöld hajtások és virágok fakadtak mindenhol körülöttük, langyos és illatos szellő simogatta arcukat.

Az asszony gyermekeihez szaladt és karjába zárta őket.

Azt hittem, soha többet nem látlak titeket! – kiáltotta. – Micsoda bátor vadász lett belőletek!

Letörölte könnyeit, szorosan magához szorította őket, és végigsimított a hajukon.

Lányom, hová tűnt a gyönyörű hajad? – kérdezte csodálkozva. De még mielőtt válaszolhattak volna, megpillantotta a kötelet, amivel átkeltek a szakadék felett.

A hajam majd újra megnő – válaszolta a leány mosolyogva. – Nem bánom, hogy elvesztettem, hiszen így visszakaphattunk téged.

Az asszony pedig kézenfogta gyermekeit és elindult velük hazafelé az ébredő tavaszon át.